

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **A. K.**, zast. Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 204/2004 - 29 ze dne 30. 8. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též stěžovatel) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-319/LE-PA03-PA03-2003, ze dne 22. 7. 2004. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 zákona o azylu.

Krajský soud se ztotožnil se závěrem správního orgánu, že v případě stěžovatele nejsou dány důvody udělení azylu tak, jak jsou taxativně stanoveny v ust. § 12 zákona o azylu. Žalovaný podle něj správně zjistil skutkový stav věci, dovedl-li, že hlavním důvodem podané žádosti o azyl byla snaha o legalizaci pobytu, kterou ovšem důvodům podle ust. § 12 zákona o azylu podřadit nelze. Krajský soud rovněž přisvědčil žalovanému v tom směru, že cítil-li se stěžovatel ohrožen, měl požádat o azyl již v době, kdy přicestoval do ČR, a nikoli až poté, co obdržel rozhodnutí o svém vyhoštění. Ve světle uvedené skutečnosti se žádost o azyl jeví jako účelová.

Co se týká rozhodnutí žalovaného podle ust. § 14 zákona o azylu, podléhá toto soudnímu přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického uvažování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Dle názoru krajského soudu nebyl stěžovatel ve vztahu k citovanému ustanovení zkrácen na svém právu na řádný proces.

Důvodnou krajský soud neshledal nakonec ani námitku týkající se rozhodnutí žalovaného podle ust. § 91 zákona o azylu. Ani dle názoru soudu nebylo v azylovém řízení prokázáno, že by byl stěžovatel ohrožen některým ze zde uvedených jednání, které by zakládalo důvod pro vztažení překážky vycestování. Z uvedených důvodů krajský soud žalobu jako nedůvodnou dle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Kasační stížností napadl stěžovatel rozsudek Krajského soudu v Brně z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spatřuje v tom, že krajský soud potvrdil rozhodnutí správního orgánu i přesto, že jeho postup byl v rozporu s žalobou napadanými ustanoveními zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a zákona o azylu. Soudní řízení pak krajský soud formalizoval natolik, že jeho obsahem učinil pouze zkoumání, zda správní spis obsahuje několik vyjmenovaných listin, aniž by se relevantním způsobem zabýval jejich obsahem. Věcně soud zkoumal pouze vyjádření stěžovatele, které ovšem dle jeho názoru posoudil v rozporu s ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. Stěžovatel opustil Bělorusko, protože se obával postihu za to, že jako celník umožnil nelegální dovoz zakázaných tiskovin. Je proto přesvědčen, že tyto skutečnosti jednoznačně umožňují aplikaci ust. § 12 zákona o azylu. Postup českých správních orgánů a soudu podle jeho názoru fakticky znemožňuje udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť zcela opomíjejí jeho obsah, uznávají-li za důvodnou žádost pouze tehdy, pokud dochází k ohrožení žadatele v intenzitě předpokládané ustanovením § 12 písm. a) zákona o azylu, tj. pouze v případě přímého pronásledování.

Správní orgán tedy dostatečně nezkoumal stěžovatelem uváděné okolnosti, pro které opustil svou vlast, tj. blíže nezjišťoval, jakou konkrétní tiskovinu umožnil provézt přes státní hranice, či do jaké míry by její distribuce v Bělorusku byla tamějšími státními orgány omezována. Požadavek soudu na aktivní účast na politickém životě v Bělorusku pak dle stěžovatele zcela popírá smysl azylového řízení, neboť azylantem může být nejen přímo pronásledovaný disident, nýbrž i běžný občan, který pro své politické přesvědčení poruší povinnosti, které mu ukládají právní předpisy jeho vlasti (omezující svobodu slova v této zemi).

Stěžovatel proto žádá Nejvyšší správní soud, aby napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Ve svém vyjádření ze dne 25. 1. 2006 popřel žalovaný oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis. Stěžovatel podle žalovaného ani v kasační stížnosti nepopřel, že pobýval na území ČR pět let ilegálně a teprve po udělení správního vyhoštění požádal o politický azyl. Nadto výslovně jako důvod žádosti přiznal snahu o legalizaci pobytu a absenci své politické angažovanosti v zemi původu. Žalovaný proto navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu uplatněných stížních bodů, avšak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu přitom zjistil tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti: Žádost o udělení azylu podal stěžovatel dne 25. 5. 2003. Pohovor k žádosti byl proveden dne

25. 5. 2004 v Z. P. v jazyce ruském za přítomnosti tlumočnice. Bělorusko stěžovatel opustil dne 6. 10. 1998, neboť se obával zatčení za to, že umožnil nelegální dovoz zakázaných novin SVOBODA, které se tiskly v Litvě pro potřeby běloruských čtenářů. Od roku 1995 do roku 1998 pracoval stěžovatel jako celník. V roce 1998 byl donucen rozvázat pracovní poměr, protože měl odlišné názory od svého nadřízeného. V té době se ještě nevědělo, že pouštěl přes hranice noviny SVOBODA. Bezprostřední pohnutkou pro opuštění vlasti bylo stěžovateli zmizení jeho kamaráda, který s ním pracoval na celnici. Nechtěl čekat, až jej zatknou také. Politického života v Bělorusku se aktivně neúčastnil, měl však své názory a rád četl noviny. Řídí se pravidlem, podle něhož čím méně člověk mluví, tím spíše může žít v klidu. V ČR pobýval stěžovatel do roku 1999 legálně na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Měl pracovní povolení a pracoval jako kopáč v okrese B. Prodloužit si povolení k pobytu nemohl, neboť se mu nepodařilo opatřit výpis z rejstříku trestů z Běloruska. O azyl se rozhodl požádat až po svém zadržení a umístění v Z. v P. Se státními orgány v zemi původu nikdy žádné problémy neměl. V případě návratu se obává zatčení a uvěznění, neboť porušil zákon.

O stížních námitkách uvážil Nejvyšší správní soud takto:

Stěžovatel je přesvědčen, že správní orgán nedostatečně zkoumal stěžovatelem uváděné skutečnosti a tyto následně nesprávně právně posoudil, neboť má za to, že splňuje podmínky udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. V uvedeném spatřuje naplnění důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Toto přesvědčení stěžovatele Nejvyšší správní soud nesdílí. Dle jeho názoru naopak správní orgán vycházel při svém rozhodování z tvrzení stěžovatele a tato posoudil na podkladě shromážděných listinných důkazů zcela správně. Z výpovědí učiněných stěžovatelem v průběhu azylového řízení nijak nevyplynulo, že by mu v zemi původu hrozilo pronásledování pro zastávání určitých politických názorů. Stěžovatel v pohovoru k žádosti pouze uvedl, že rád četl noviny a má své názory, v zájmu zachování klidného života ale raději moc nemluví. Jaký je jeho postoj k současnému státnímu zřízení v Bělorusku není z jeho výpovědí zřejmé a nelze proto uzavřít, že by motivací stěžovatele pro umožnění převozu nelegálních tiskovin přes hranice bylo jeho politické přesvědčení. Zcela explicitně naproti tomu stěžovatel formuloval důvody svého opuštění Běloruska jako obavu před trestním postihem za vědomé porušení zákonů své vlasti. Takový důvod ovšem nelze považovat za azylově relevantní, stejně jako jím není ani snaha o legalizaci pobytu na území ČR poté, co bylo rozhodnuto o stěžovatelově správním vyhoštění. Závěry správního orgánu o neudělení azylu stěžovateli podle ust. § 12 zákona o azylu jsou proto správné.

Co se týká tvrzení stěžovatele, podle něhož postup správního orgánu, resp. soudu fakticky znemožňuje udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť i zde vyžaduje ohrožení žadatele v intenzitě předpokládané ustanovením § 12 písm. a) zákona o azylu, je kasační stížnost v této části nepřípustná, neboť jde o důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl ve smyslu ust. § 104 odst. 4 s. ř. s.

Pouze jako poznámku obiter dictum proto Nejvyšší správní soud uvádí následující: Rozdíl mezi ust. § 12 písm. a) a písm. b) zákona o azylu spočívá nikoli v intenzitě pronásledování, nýbrž v tom, že v prvním případě byl již žadatel pronásledován v zemi původu vystaven, zatímco v posléze uvedeném případě mu „pouze“ reálně hrozí. Odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu pak v sobě zahrnuje jednak aspekt subjektivní v podobě strachu, jako subjektivního stavu mysli, jednak aspekt objektivní, spočívající v tom, že uvedený stav je zapříčiněn objektivní situací

- pronásledováním ze zákonem taxativně vypočtených důvodů. V daném případě nebyla minimálně splněna podmínka druhá, tj. hrozba pronásledování z důvodů taxativně vypočtených v zákoně. Postih, který stěžovateli v zemi původu hrozil, byl trestněprávním postihem za protiprávní jednání, jehož se stěžovatel dopustil, a nikoli pronásledováním pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství stěžovatel má. Vzhledem k několikaletému pobytu stěžovatele na území ČR před podáním žádosti o azyl lze pak pochybovat rovněž o naplnění subjektivní podmínky ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není v daném případě naplněn.

Důvodným neshledal Nejvyšší správní soud ani stížní bod, podle něhož je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezí žalobních bodů, tj. tvrzených porušení zákona č. 71/1967 Sb., jakož i nesprávné aplikace ust. § 12, § 14, resp. § 91 zákona o azylu žalovaným, avšak neshledal žádnou z nich opodstatněnou. Odůvodnění napadeného rozsudku je dle názoru Nejvyššího správního soudu srozumitelné a dostatečné.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně netrpí vadami podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) ani d) s. ř. s., a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k tomu, že podle ust. § 32 odst. 5 zákona o azylu má podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věcech azylu odkladný účinek, nerozhodoval již Nejvyšší správní soud o žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. října 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

